

Bu proje Avrupa Birliđi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

TRB2 Bölgesi İklim Dirençliliđi Yol Haritası Kalitatif Analizler

GZFT Analizi

Sađlık ve İyi Olma Hali

Hakan DUMAN-Tamer ATALAY

01.08.2026

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIđI

İçindekiler

1	Giriş.....	2
2	Sağlık ve İyi Olma Hali Tematik Alanı.....	3
2.1	Tematik alanın TRB2 Bölgesi Açısından Önemi	3
3	GZFT Analizi- Temel Kolaylaştırıcı Koşullar.....	5
3.1	Güçlü Yönler.....	5
3.2	Zayıf Yönler	6
3.3	Fırsatlar	6
3.4	Tehditler	7
3.5	Değerlendirme ve öneriler	8
4	TRB2 Olası İklim Tehlikelerine Dair Değerlendirmeler	9
5	Sonuç ve Değerlendirme.....	11
6	Ekler:.....	12

1 Giriş

16 Ağustos 2026 tarihinde TRB2 Bölgesindeki 34 farklı kurumdan 100 katılımcının yer aldığı çalıştayın amacı;

Bölgemizde sahip olduğumuz veri, bilgi ve teknolojik altyapılar, mevcut kurumsal kapasitesi, teknik altyapısı ve uzmanlık alanları, iklim değişikliğine uyumu destekleyen davranışlar, uygulamalar veya alışkanlıklar ve yürütülen yenilikçi uygulamalar, pilot çalışmalar ve öğrenme mekanizmaları konularında, Bölgemizin güçlü yönlerini, iyileştirmeye açık alanlarını dış etmenlerden kaynaklanabilecek tehdit ve fırsatları paydaş katılımı ile analiz ederek; bölgenin iklim değişikliğine uyum stratejilerini şekillendirmektir.

Çalıştay; su kaynakları, tarım, ekosistem ve sağlık olmak üzere 4 farklı tematik grup oluşturularak gerçekleştirilmiştir.

“Sağlık ve İyi olma Hali” Tematik grup masa çalışmasında 11 farklı kurumdan 15 katılımcı yer almıştır. Katılım sağlayan Kurumlar: Van İl Sağlık Md., Mimarlar Odası, Van TSO, İnşaat Müh. Odası Van Şb., Muş İl Sağlık Md., Bitlis Çevre Şehircilik İklim. Değ. İl Müd., DAKA, Muradiye Belediyesi, Hakkari İl Sağlık Md., Hakkari İl Özel İdaresi

Tematik grup masa çalışmasında iklim değişikliğine uyum ve risk yönetiminde “Kolaylaştırıcı Şartlar” tek tek ele alınarak her unsurda bölgemizin güçlü ve zayıf yönleri, tehdit ve fırsatlar beyin fırtınası yöntemi ile değerlendirilerek, oluşan görüşler kayıt altına alınmıştır.

Ele alınan Kolaylaştırıcı Şartlar:

- Veri, bilgi ve teknoloji
- Kurumsal kapasite ve yetkinlikler
- Davranış değişikliği
- Yenilikçilik ve stratejik öğrenme

2 Sağlık ve İyi Olma Hali Tematik Alanı

2.1 Tematik alanın TRB2 Bölgesi Açısından Önemi

TRB2 Bölgesi (Bitlis, Muş, Hakkâri ve Van), yüksek rakım, sert karasal iklim, dağlık topoğrafya ve kırsal yerleşim yapısı nedeniyle iklim değişikliğinin "Sağlık ve İyi Olma Hali" üzerinde önemli etkilerinin görüldüğü bölgelerden biridir. İklim değişikliği yalnızca sıcaklık artışına değil; aşırı hava olayları, su kalitesi, bulaşıcı hastalıklar, gıda güvenliği ve sağlık hizmetlerine erişim gibi birçok alanda riskleri artırmaktadır.

TRB2 Bölgesinde İklim Değişikliği Kaynaklı Sağlık ve İyi Olma Hali Sorunları

1. Aşırı Soğuk Hava Olayları ve Kar Yağışları

TRB2 Bölgesi Türkiye'nin en uzun ve sert kış mevsimlerinden birini yaşamaktadır. İklim değişikliği nedeniyle kış mevsiminde daha düzensiz ancak daha şiddetli kar yağışları ve ani soğuk hava dalgalarının görülmesi beklenmektedir.

Başlıca etkiler: Donma ve hipotermi vakalarının artması, Yaşlılar, kronik hastalar ve çocuklarda ölüm riskinin yükselmesi, Solunum yolu enfeksiyonlarında artış, Kar nedeniyle köy yollarının kapanması sonucu sağlık hizmetlerine erişimde gecikmeler, Hamileler, diyaliz hastaları ve acil vakaların hastanelere ulaşamaması, Elektrik kesintileri nedeniyle sağlık tesislerinin hizmet kapasitesinin azalması. Özellikle Hakkâri ve Bitlis'in yüksek rakımlı ilçelerinde bu riskler daha belirgindir.

2. Sıcak Hava Dalgaları

Geçmişte serin yazlara sahip olan TRB2 Bölgesi son yıllarda daha uzun süreli sıcak hava dalgaları yaşamaya başlamıştır.

Sağlık etkileri: Isı stresi, Sıcak çarpması, Kalp ve damar hastalıklarının artması, Tarım işçileri ve açık alanda çalışanlarda iş kazalarının artması, Yaşlı ve kronik hastalarda ölüm oranlarının yükselmesi

Van ve Muş ovalarında yaz sıcaklıklarının gelecekte daha da artması beklenmektedir.

3. Vektör Kaynaklı Hastalıklar

Sıcaklık artışı ve yağış rejimindeki değişiklikler sivrisinek, kene ve diğer hastalık taşıyan canlıların yaşam alanlarını genişletmektedir.

Risk oluşturabilecek hastalıklar:

Leishmaniasis (Şark Çıbanı)

Sıtma (günümüzde sınırlı olmakla birlikte uygun iklim koşullarının oluşması halinde yeniden ortaya çıkma riski)

Artan sıcaklıklar nedeniyle vektörlerin aktif olduğu dönem uzayacaktır.

4. Su Kaynaklı Hastalıklar

Kuraklık ve azalan su miktarı içme suyu kalitesini olumsuz etkileyebilir. Bölgenin içme suyu kalitesi ölçümlerinde özellikle arsenik konsantrasyonlarının standartların çok üzerine çıktığı ve çok ciddi bir risk oluşturduğu görülmektedir.

İklim değışikliğı nedeniyle azalan su kaynakları kişisel hijyen uygulamalarını zorlaştırmaktadır.

Bu durum; hastanelerde su kullanımını etkileyebilir, okullarda sanitasyon problemlerini artırabilir, salgın hastalık riskini yükseltebilir. Özellikle kırsal mahallelerde su kesintileri önemli bir halk sağlığı problemine dönüşebilir.

5. Van Gölü Su Kalitesinin Bozulması

İklim değışikliğı nedeniyle, buharlaşma artmaktadır. Göl seviyesinde yer yer çekilmeler görülmektedir. Besin maddeleri yoğunlaşmaktadır. Bunun sonucunda kötü koku rahatsız edici şekilde artmaktadır. Su kalitesinde bozulma bölgenin turizm gelirlerinde azalmaya ve balıkçılık faaliyetlerinde olumsuz etkilere yol açabilir. Atıksu arıtma ve kanalizasyon sorunları ve şiddetli yağışlar ve ani taşkınlar, kanalizasyon sistemlerinin taşmasına, arıtılmamış atık suların dere ve göllere karışmasına, içme suyu kaynaklarının kirlenmesine, salgın hastalık risklerinin artmasına neden olabilir. Van Gölü havzasında arıtma tesislerinin kapasitesinin artırılması iklim uyumunun önemli bileşenlerinden biridir.

6. Hava Kalitesi Problemleri

Kuraklık ve uzun yaz mevsiminde özellikle kavak ağaçları polenleri ciddi alerji sorunları oluşturmaktadır. Kış aylarında ısınmada katı yakıt kullanımı nedeniyle hava kirliliğı artmaktadır.

7. Ruh Sağlığı

İklim değışikliğinin neden olduğu riskler ve özellikle uzun ve aşırı soğuklar nedeniyle eve kapanma, sosyal faaliyetlerin azalması ve göç nedeniyle sosyal uyum sorunları depresyon ve “eko-anksiyete” sorunlarını artırmaktadır.

İklim değışikliğinden en fazla etkilenmesi beklenen gruplar: Yaşlı nüfus, Çocuklar, Kronik hastalar, Engelliler, Açık alanda çalışan tarım işçileri, Çobanlar ve hayvancılıkla uğraşan nüfus, Düşük gelirli kırsal haneler, Ulaşımı güç dağ köylerinde yaşayanlar

3 GZFT Analizi- Temel Kolaylaştırıcı Koşullar

3.1 Güçlü Yönler

GÜÇLÜ YÖNLER	
Veri, bilgi ve teknoloji	<p>Bölgemizde iklim değişikliğine uyum konusunda sahip olduğumuz güçlü veri, bilgi ve teknolojik altyapılar nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> İl Sağlık Müdürlükleri tarafından bulaşıcı hastalıkların düzenli olarak izlenmesi ve laboratuvar altyapısının etkin şekilde işletilmesi. Hakkâri'de içme suyu kalite izlemesi kapsamında düzenli su analizleri ve klor ölçümlerinin yapılması. Aile Hekimliği Sistemi sayesinde koruyucu sağlık hizmetlerine ilişkin temel verilerin düzenli olarak toplanması. Meteoroloji verilerinin afet yönetimi ve acil durum planlamasında kullanılabilmesi. Sağlık kurumlarında epidemiyolojik izleme altyapısının bulunması.
Kurumsal kapasite, altyapı ve yetkinlikler	<p>İklim değişikliğine uyum konusunda bölgemizin mevcut kurumsal kapasitesi, teknik altyapısı ve uzmanlık alanları nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> İl Sağlık Müdürlüklerinin temel sağlık hizmetlerini etkin biçimde yürütmesi. AFAD, 112 Acil Sağlık Hizmetleri, Meteoroloji ve ilgili kurumlar arasında afet dönemlerinde işleyen koordinasyon mekanizmalarının bulunması. Son yıllarda yapılan sağlık yatırımları sayesinde bölgede hastane ve yatak kapasitesinin artmış olması. Hakkâri il merkezinde sağlık hizmetlerinin kurumsal kapasitesinin güçlü olması. <p>Teknik Kapasite ve Altyapı</p> <ul style="list-style-type: none"> Van ilinde bölgesel ölçekte güçlü sağlık altyapısının bulunması. Paletli ambulanslar ve hava ambulansları gibi özel müdahale araçlarının kullanılması. <p>Yoğun kar yağışına rağmen acil sağlık hizmetlerinin sürdürülebilmesini sağlayan operasyonel kapasite.</p>
Davranış değişikliği	<p>Bölgemizde veya kurumunuzda iklim değişikliğine uyumu destekleyen hangi davranışlar, uygulamalar veya alışkanlıklar yaygındır?</p> <ul style="list-style-type: none"> Toplum Sağlığı Merkezleri tarafından düzenli halk sağlığı ve farkındalık eğitimlerinin yürütülmesi. Çevre temizliği konusunda gönüllü katılımın artması. Öğrenciler ve sivil toplum kuruluşlarının çevre koruma faaliyetlerine katkı sağlaması. <p>Bölge halkının zorlu iklim koşullarına uyum sağlayabilen güçlü toplumsal dayanışma kültürü.</p>
Yenilikçilik ve stratejik öğrenme	<p>Bölgemizde veya kurumunuzda iklim değişikliğine uyum konusunda yürütülen yenilikçi uygulamalar, pilot çalışmalar ve öğrenme mekanizmaları nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Van Büyükşehir Belediyesi bünyesinde Afet Koordinasyon Merkezi (AKOM) bulunması. <p>Afet yönetimi konusunda kurumlar arasında oluşmuş uygulama deneyimi.</p>
İklim Risk Analizlerinin Değerlendirilmesi	<p>TRB2 İklim risk analizleri sonuçlarını dikkate alırsak, bu risklerle mücadele açısından güçlü yönlerimiz nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Yoğun kar ve sert kış koşullarında sağlık hizmetlerinin büyük ölçüde sürdürülebilmesi. Acil sağlık müdahale kapasitesinin bölgenin iklim koşullarına uyum sağlayabilecek düzeyde olması. <p>Sağlık altyapısına yönelik son dönem yatırımlarının bölgesel dirençliliği desteklemesi.</p>

3.2 Zayıf Yönler

ZAYIF YÖNLER	
Veri, bilgi ve teknoloji	<p>İklim risklerini değerlendirmek ve yönetmek için veri, bilgi, teknoloji veya uzmanlık açısından en önemli eksiklikler nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> İklim değişikliği ile sağlık arasındaki ilişkiyi ortaya koyan sistematik veri altyapısının bulunmaması. Sıcak hava dalgaları, sıcak çarpması ve iklim kaynaklı sağlık etkilerine ilişkin düzenli veri üretilmemesi. Sağlık, meteoroloji ve çevresel verilerin bütünleşik olarak analiz edilememesi. Kurumlar arasında veri paylaşımı ve veri erişiminde yaşanan güçlükler. <p>İklim-sağlık göstergelerini izleyen ortak bir veri platformunun bulunmaması.</p>
Kurumsal kapasite, altyapı ve yetkinlikler	<p>İklim değişikliğine uyumun planlanması ve uygulanması için hangi kapasite, altyapı, uzmanlık veya insan kaynağı eksiklikleri bulunmaktadır?</p> <ul style="list-style-type: none"> Belediye, İl Sağlık Müdürlüğü ve diğer kurumlar arasındaki koordinasyonun yeterince güçlü olmaması. İklim değişikliği ve sağlık alanında uzman insan kaynağı eksikliği. Mecburi hizmet nedeniyle yüksek personel sirkülasyonu yaşanması. Personel değişiminin kurumsal hafızayı zayıflatması. İlçe ve kırsal alanlarda sağlık hizmet kapasitesinin sınırlı olması. <p>Teknik Kapasite ve Altyapı</p> <ul style="list-style-type: none"> Yoğun kar, heyelan ve ulaşım kesintileri nedeniyle kırsal alanlarda sağlık hizmetlerine erişimin zorlaşması. Bazı illerde kırsal sağlık altyapısının merkezlere göre daha sınırlı olması. <p>Kırsal ulaşım altyapısının aşırı hava olaylarından kolay etkilenmesi.</p>
Davranış değişikliği	<p>Bölgenizde veya sektörünüzde iklim değişikliğine uyum açısından değişmesi gerektiğini düşündüğünüz davranışlar nelerdir? Bu değişimin önündeki temel engeller nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Güvenli içme suyu ve hijyen konusunda farkındalık eksiklikleri. Kuyu sularının uygun olmayan koşullarda depolanması. <p>İklim değişikliği ile sağlık ilişkisine yönelik toplum farkındalığının sınırlı olması.</p>
Yenilikçilik ve stratejik öğrenme	<p>Yeni uygulamaları deneme, sonuçlarını izleme, değerlendirme ve elde edilen deneyimleri karar alma süreçlerine aktarma konusunda hangi eksiklikler bulunmaktadır?</p> <ul style="list-style-type: none"> İklim-sağlık alanında pilot uygulamaların sınırlı olması. Yağmur suyu ve gri su kullanımına yönelik uygulamaların yaygınlaşmamış olması. <p>Kurumlar arasında bilgi paylaşımı ve ortak öğrenme mekanizmalarının yeterince gelişmemiş olması.</p>
İklim Risk Analizlerinin Değerlendirilmesi	<p>TRB2 İklim risk analizleri sonuçlarını dikkate alırsak, bu risklerle mücadele açısından zayıf yönlerimiz nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> İklim kaynaklı sağlık risklerine yönelik erken uyarı ve izleme mekanizmalarının yetersiz olması. Kırsal alanlarda iklim kaynaklı afetler sırasında sağlık hizmetlerinin sürekliliğinin sağlanmasında güçlük yaşanması. <p>İklim risklerinin sağlık planlamasına yeterince entegre edilememesi.</p>

3.3 Fırsatlar

FIRSATLAR

Veri, bilgi ve teknoloji	<p>Dış çevredeki hangi gelişmeler, veri kaynakları, teknolojiler veya iş birlikleri bölgemizin iklim bilgi altyapısını güçlendirmemiz için fırsat sunmaktadır?</p> <p>Bilgi ve veri altyapısını güçlendirmek için hangi fırsatlar değerlendirilebilir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Ulusal dijital sağlık sistemlerinin gelişmesi. Meteorolojik ve sağlık verilerinin ortak platformlarda bütünleştirilebilmesi. CBS, uzaktan algılama ve yapay zekâ destekli analiz araçlarının yaygınlaşması. Açık veri platformları ve uluslararası veri kaynaklarından yararlanma imkânlarının artması. <p>İklim ve sağlık erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi.</p>
Kurumsal kapasite, altyapı ve yetkinlikler	<p>Dış çevredeki hangi gelişmeler bölgemizin altyapısını, kurumsal kapasitesini ve uzmanlık düzeyini geliştirmek için fırsat sunmaktadır?</p> <ul style="list-style-type: none"> Sağlık personeline yönelik iklim değişikliği ve sağlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması. Tıp fakülteleri müfredatına iklim değişikliği ve sağlık konularının eklenmesi. Üniversiteler ile kamu kurumları arasında ortak araştırma ve eğitim programlarının geliştirilmesi. <p>Ulusal ve uluslararası fonlardan yararlanılarak iklim-sağlık projelerinin artırılması.</p>
Davranış değişikliği	<p>Bölgemizde veya sektörünüzde iklim değişikliğine uyumu destekleyecek davranış değişikliklerini hızlandıracak dışsal gelişmeler, politikalar veya işbirliği fırsatları nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Okullarda iklim değişikliği, hijyen ve halk sağlığı eğitimlerinin yaygınlaştırılması. Toplumsal hijyen ve güvenli su kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi. <p>Enerji verimliliği ve çevre bilincinin eğitim programlarına entegre edilmesi.</p>
Yenilikçilik ve stratejik öğrenme	<p>Dış çevredeki hangi gelişmeler bölgemizde yenilikçiliği, öğrenmeyi ve iklim uyumuna yönelik karar alma süreçlerini güçlendirmek için fırsat sunmaktadır?</p> <ul style="list-style-type: none"> Doğa temelli çözümlerin sağlık ve altyapı yatırımlarında yaygınlaştırılması. Dijital sağlık uygulamalarının yaygınlaşması. <p>Üniversite-kamu-yerel yönetim iş birliklerinin artırılması.</p>
İklim Risk Analizlerinin Değerlendirilmesi	<p>TRB2 İklim risk analizleri sonuçlarını dikkate alırsak, bu risklerle mücadele açısından fırsatlar nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi. Sağlık tesislerinin iklim dayanıklılığının artırılmasına yönelik yatırımlar. Kırsal sağlık hizmetlerine erişimi güçlendirecek altyapı yatırımları. <p>İklim uyum projeleri kapsamında yeni finansman kaynaklarına erişim.</p>

3.4 Tehditler

TEHDİTLER	
Veri, bilgi ve teknoloji	<p>Dış çevredeki hangi gelişmeler veriye erişimi, bilgi üretimini veya teknolojik gelişimi olumsuz etkileyebilir?</p> <p>Mevcut veri ve bilgi eksiklikleri giderilmezse bölgemizin iklim değişikliğine uyum sürecinde karşılaşılabileceği başlıca riskler nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Bilgi kirliliği ve yanlış sağlık bilgilerinin yaygınlaşması. Yapay zekâ destekli yanlış bilgi üretiminin karar alma süreçlerini olumsuz etkilemesi. Veri paylaşımının ve kurumlar arası entegrasyonun yetersiz kalması. <p>Erken uyarı sistemlerinin yeterince geliştirilememesi.</p>
Kurumsal kapasite, altyapı ve yetkinlikler	<p>Dış çevredeki hangi gelişmeler bölgemizin kurumsal kapasitesini geliştirmesini zorlaştırabilir?</p> <p>Mevcut kapasite ve yetkinlik eksiklikleri giderilmezse bölgemizin iklim değişikliğine uyum sürecinde karşılaşılabileceği başlıca riskler nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Personel sirkülasyonunun devam etmesi nedeniyle uzmanlık birikiminin azalması. Kamu yatırımlarının yetersiz kalması. <p>İklim değişikliğinin sağlık sistemi üzerindeki yükünün artması.</p>

Davranış değişikliği	<p>Dış çevredeki hangi gelişmeler iklim değişikliğine uyum için gerekli davranış değişikliğini zorlaştırabilir veya geciktirebilir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hijyen ve güvenli su kullanımına ilişkin farkındalığın artırılmaması. <p>Yanlış bilgi ve panik ortamının toplum sağlığını olumsuz etkilemesi.</p>
Yenilikçilik ve stratejik öğrenme	<p>Dış çevredeki hangi gelişmeler bölgemizde yenilikçilik, öğrenme ve karar alma kapasitesini olumsuz etkileyebilir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Dijital ve yeşil dönüşüm süreçlerinin gerisinde kalınması. Ulusal ve uluslararası finansman kaynaklarının azalması. <p>Kurumsal bilgi paylaşımının sürdürülebilir hale getirilememesi.</p>
İklim Risk Analizlerinin Değerlendirilmesi	<p>TRB2 İklim risk analizleri sonuçlarını dikkate alırsak, bu risklerle mücadele açısından tehditler nelerdir?</p> <ul style="list-style-type: none"> Sıcak hava dalgalarına bağlı sıcak çarpması ve kronik hastalık yükünün artması. Dehidrasyona bağlı sağlık sorunlarının yaygınlaşması. Hava kalitesinin bozulmasına bağlı solunum yolu hastalıklarının artması. Su kaynaklı ve vektör kaynaklı hastalık risklerinin artması. Şark çıbanı gibi vektörel hastalıkların yayılım alanlarının genişlemesi. Van Gölü'ndeki çekilme ve sulak alan değişimlerinin çevresel sağlık risklerini artırması. Taşkın, yoğun kar ve heyelanların sağlık hizmetlerine erişimi aksatması. Kış aylarında uzun süreli izolasyonun ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri. Yaz aylarında eko-anksiyete ve iklim kaynaklı psikolojik etkilerin artması. <p>Açık alanda çalışanlarda sıcaklık stresine bağlı mesleki sağlık risklerinin artması.</p>

3.5 Değerlendirme ve öneriler

Veri, bilgi ve teknoloji	
Mevcut durum	Halk sağlığı, epidemiyolojik izleme, içme suyu kalitesi ve meteorolojik veriler düzenli olarak üretilmekte; ancak bu veriler kurumlar arasında bütünsel biçimde kullanılmamaktadır. İklim değişikliği ile sağlık etkilerini birlikte değerlendiren sistematik bir veri altyapısı bulunmamaktadır.
Boşluklar, ihtiyaçlar	Ortak iklim-sağlık veri platformunun kurulması, kurumlar arası veri paylaşım protokollerinin geliştirilmesi, CBS ve yapay zekâ tabanlı analiz kapasitesinin artırılması, iklim-sağlık göstergelerinin düzenli izlenmesi gerekmektedir.
Fırsatlar	Ulusal dijital sağlık sistemleri, açık veri platformları, uzaktan algılama, yapay zekâ ve uluslararası fonlar kullanılarak erken uyarı sistemleri ile bütünsel iklim-sağlık bilgi altyapısı oluşturulabilir.

Kurumsal kapasite, altyapı ve yetkinlikler	
Mevcut durum	İl Sağlık Müdürlükleri, AFAD, 112 ve Meteoroloji arasında afet dönemlerinde işleyen koordinasyon bulunmaktadır. Sağlık altyapısı son yıllarda güçlenmiş ve acil müdahale kapasitesi yüksektir.
Boşluklar, ihtiyaçlar	Kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi, iklim-sağlık konusunda uzman personel yetiştirilmesi, kırsal sağlık altyapısının geliştirilmesi ve personel sirkülasyonunun azaltılması gerekmektedir.
Fırsatlar	Üniversite-kamu iş birlikleri, iklim ve sağlık eğitim programları ile ulusal ve uluslararası proje finansmanlarından yararlanılarak kurumsal kapasite artırılabilir.

Davranış değişikliği	
Mevcut durum	Toplum Sağlığı Merkezleri tarafından farkındalık eğitimleri yürütülmekte, çevre temizliği konusunda gönüllü katılım ve toplumsal dayanışma güçlüdür.
Boşluklar, ihtiyaçlar	İklim değişikliği ile sağlık ilişkisine yönelik toplum bilinci artırılmalı; güvenli su kullanımı, hijyen, sıcak hava dalgaları ve kırılgan grupların korunmasına yönelik davranış değişikliği programları yaygınlaştırılmalıdır.
Fırsatlar	Okullarda iklim ve sağlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması, toplum temelli bilinçlendirme kampanyaları ve enerji verimliliği uygulamaları davranış değişimini hızlandırabilir.

Yenilikçilik ve stratejik öğrenme	
Mevcut durum	Bölgede AKOM gibi iyi uygulamalar ve afet yönetiminde kurumsal deneyim bulunmaktadır; ancak iklim-sağlık alanında yenilikçi uygulamalar sınırlıdır.
Boşluklar, ihtiyaçlar	Pilot projelerin artırılması, kurumlar arasında düzenli bilgi paylaşımı, izleme-değerlendirme mekanizmalarının kurulması ve öğrenilen derslerin karar alma süreçlerine aktarılması gerekmektedir.
Fırsatlar	Dijital sağlık uygulamaları, doğa temelli çözümler, üniversite-kamu-yerel yönetim ortaklıkları ve P2R/AB projeleri sayesinde yenilikçi uygulamalar geliştirilebilir ve kurumsal öğrenme güçlendirilebilir.

4 TRB2 Olası İklim Tehlikelerine Dair Değerlendirmeler

Tematik Alan:

İklim Tehlikesi	Geçmiş	Muhtemel	Çözüm
Sıcak Hava Dalgası	Sıcak hava dalgalarına bağlı sıcak çarpması ve kronik hastalık yükünün artması.	Dehidrasyona bağlı sağlık sorunlarının yaygınlaşması.	Şehir genelinde yeşil-mavi altyapının park alanlarının artırılması
Ağır Kış Koşulları	Hava kalitesinin bozulmasına bağlı solunum yolu hastalıklarının artması.		Kalitesiz katı yakıt kullanımının engellenmesi. Şehir genelinde yaygın olan yaşlı kavak ağaçlarının kesilerek yerine geniş yapraklı şehir ağaçları dikilmesi.

Havadan ve Sudan geçen hastalıklar- Vektörel Hastalıklar	Su kaynaklı ve vektör kaynaklı hastalık risklerinin artması.	Şark çıbanı gibi vektörel hastalıkların yayılım alanlarının genişlemesi.	İçme suyu kalitesinin artırılmasına yönelik yatırımlar. İzleme ve erken uyarı sistemleri
Kuraklık	Van Gölü'ndeki çekilme ve sulak alan değişimlerinin çevresel sağlık risklerini artırması.		Sulak alanlara yakın bölgelerde tarımsal sulamanın azaltılması. Verimli sulama tekniklerinin yaygınlaştırılması.
Ağır Kış Koşulları	Taşkın, yoğun kar ve heyelanların sağlık hizmetlerine erişimi aksatması.	Kış aylarında uzun süreli izolasyonun ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri, eko-anksiyete ve iklim kaynaklı psikolojik etkilerin artması.	Kış aylarında sosyal faaliyetlerin artırılmasına yönelik bir program başlatılması.

5 Sonuç ve Değerlendirme

Önceliklendirme Sonuçları

Katılımcılar tarafından TRB2 Bölgesi için aşağıdaki üç öncelik belirlenmiştir:

Öncelik	Sorumlu Kurumlar	Destekleyici Kurumlar
İklim-Sağlık Veri Platformunun oluşturulması	Sağlık Bakanlığı, İl Sağlık Müdürlükleri	Valilikler, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, belediyeler (AKOM bulunan yerlerde AKOM), AFAD, üniversiteler
Kırsal sağlık hizmetlerine erişimin güçlendirilmesi	İl Sağlık Müdürlükleri	Valilikler, İl Özel İdareleri, belediyeler, Karayolları Genel Müdürlüğü, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 112 Acil Sağlık Hizmetleri
Sağlık tesislerinin iklim dayanıklılığının artırılması	Sağlık Bakanlığı	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, AFAD, valilikler, belediyeler, İl Sağlık Müdürlükleri

6 Ekler:

1. Katılımcı Listesi

1	Eyüp CAMCIOĞLU	Bitlis İl Sağlık Md.
2	Ferdi ÖZGÖKÇE	Mimarlar Odası
3	Nurhan DOĞAN	Van TSO
4	Sueda Özkılıç	-
5	Yakup EBİN	İnşaat Müh. Odası Van Şb.
6	İlknur AYVAZ	Muş İl Sağlık Md.
7	Mesut TUNÇDEMİR	Van TSO
8	Cengiz TAŞ	Bitlis Çevre Şehircilik İkl. Değiş. İl
9	Ömer ARVASI	DAKA
10	Burak SOYSAL	Muradiye Belediyesi
11	Özgün CÜMANDÜR	DAKA
12	Gürbet Özer	Hakkari İl Sağlık Md.
13	Rojbin ONAY	Hakkari İl Özel İdaresi
14	Hakan DUMAN	Moderatör
15	Tamer ATALAY	Moderatör

2. Masa Çalışması

